

II Lect. VI, juxta editionem Parissiensem anni 1542 et Venetianam anni 1553 a Benedicto Piazza vindicatas in Opere cui titulus: *Causa Immaculatæ Conceptionis agitata et conclusa*, dicit: "Virum de mille unum reperi scilicet Christum, qui esset sine omni peccato. Mulierem autem ex omnibus non inveni, quæ a peccato omnino immunis esset, ad minus originali vel veniali. *Excipitur purissima et omni laude dignissima Virgo Maria.*" Nihil clarius.

III. Præterea, in opusculo super salutationem angelicam juxta antiquissimas editiones a Piazza allatas dicit: "Ipsa, (scilicet Sancta Maria) purissima fuit quantum ad omnem culpam, quia nec *originale*, nec mortale, nec veniale peccatum incurrit." Juvat integrum textum de eadem salutatione angelica, prout nunc existit (1) referre: "Tertio excedit Angelos quantum ad puritatem: quia Beata Virgo non solum pura in se, sed etiam procuravit puritatem aliis. Ipsa enim purissima fuit et quantum ad culpam, quia ipsa Virgo nec *originale*, nec mortale, nec veniale peccatum incurrit. Item quantum ad pœnam.

(1) Vide novissimam editionem Parissiis, 1875 vol. 27 pag. 201.

Tres enim maledictiones datae sunt hominibus propter peccatum... Sic ergo immunis fuit ab omni maledictione et ideo benedicta in mulieribus: quia ipsa sola maledictionem sustulit, et benedictionem portavit, et januam paradisi aperuit; et ideo convenit ei nomen *Maria* quod interpretatur stella maris." Jam vero puritas angelica est ab omni culpa; ergo et B. Virginis quæ illam excedit: denique originalis culpa est aliqua maledictio; immo origo maledictionum; sic ergo non solum ab illa immunis fuit, quia ab omni maledictione; sed etiam quia ipsa sola maledictionem sustulit, ipsa sola inter puras humanas creaturas adeo non incurrit, quin etiam propter illam tollitur a nobis, gratia Salvatoris Filii ejus.

IV. Præterea, *de Veritate* q. 24 art. 9. ait: "Dona gratiæ non sequuntur ordinem naturæ de necessitate; et ideo quamvis humana natura non sit angelica dignior; tamen alicui homini collata est major gratia quam alicui angelo; sicut B. Virgini, et homini Christo. Confirmatio autem in bono B. Virgini competit, quia Mater erat divinæ Sapientiæ, in qua nihil inquinatum incurrit ut dicitur Sap.

VII." Ex quo patet primo: quod major fuit gratia B. Virgini quam gratia collata cui-libet angelo: sed non ita fuisset si aliquan-do gratia caruisset; quia angelus numquam caruit gratia: et præterea major est gratia illius qui non incurrit, quam ejus qui vel in instan-ti in peccato fuit: secundo ex Divo Thoma B. Virginis competebat ut Mater Sapientiæ, in qua nihil inquinatum incurrit, quod nihil inquinatum esset in ea. Igitur puritas ejus nulla contagione peccati nec originalis nec actualis inquinata fuit.

V. Insuper Sent. III. dist. 3. q. I. art. 1. qu. 2 ad 3: "Ipsa super omnes alios sanctos a peccato purior fuit, ut in hac littera habe-tur, velut Divinæ Sapientiæ Mater electa, in qua nihil inquinatum incurrit ut dicitur Sap. VII. Unde non est dubitandum hoc multo excellentius Matri Dei collatum fuisse." Ex quo sic concluditur: Multo excellentius fuit purior B. Virgo super omnes alios sanctos, adeo ut in ea nihil inquinatum incurrerit: sed hoc omnimodam immunitatem a peccato originali et actuali requirit. Talis ergo fuit in sententia Divi Thomæ.

VI. Præterea. Part. III q. 27 art. 2 ad 2 inquit: "Et ideo sub Christo qui salvari non indiguit tamquam Universalis Salvator, maxi-ma fuit B. Virginis puritas.... et hoc signi-ficatur (*Job III*), ubi de nocte originalis peccati dicitur: *Exspectet lucem* (id est Chri-stum), *et non videat* (quia nihil inquinatum in-currit in illam ut dicitur Sap. VII), *nec ortum* *surgentis auroræ* (id est B. Virginis, quæ in suo ortu a peccato originali fuit im-munis)." De quo autem ortu intelligatur ex supra dictis manifestum est, dum ostendimus, per conceptionem intelligere formationem cor-poris, et per ortum, animationem, id est infu-sionem animæ in corpus.

Ex quibus omnibus cum Joanne M. Cornoldi sic arguo: "In perspicuis est, allata testimo-nia esse præmissas, ex quibus *profecto logica* *necessitate* hæc illatio consequitur: Beata Virgo, quia Mater Dei, fuit ab originali pec-cato immunis, ut ex dictis patet.

Jam dicta sufficerent: sed ne cui dubitatio vel minima superesse possit de mente, de do-trina, de littera ipsa Divi Thomæ super perso-nam omnimode immaculatam et incontamina-

tam Beatissimæ et Purissimæ Virginis Mariæ, liceat mihi pro coronide sequentem textum ipsius Angelici Doctoris assumptum ex Opusculo de Dilectione Dei, scilicet sub titulo: “*De decem gradibus amoris*” referre. Opusculum est 16 alias 61 in editione Parissiense anni M DCLX pag. mihi 342. En textus: “Gradus ergo decimus in quo amor facit assimilari totaliter ultra Seraphim, est qui tam similatur excellenter, utpote quibus in summo convenit Angeli definitio quam ponit Dionysius: *Angelus est imago Dei, manifestatio occulti luminis, speculum clarum, clarissimum, immaculatum, incoinquatum, incontaminatum, totam si conveniens est dicere, suscipiens in se pulchritudinem omniformis deiformitatis mundे resplendere faciens in se bonitatem silentii.* Fecit ergo summus Artifex in ostentationem pleniorum artis suæ speculum unum, clarissimo clarius, Seraphim tersius et purius, et tantæ puritatis ut purius intelligi non posset nisi Deus esset, PERSONAM SCILICET GLORIOSISSIMÆ VIRGINIS. De quo Anselmus: *Decebat ut illius conceptio hominis de*

matre purissima fieret ea puritate, qua major sub Deo nequit intelligi. De hujus speculi formatione, Bernardus: Hanc, Domine, fecisti imaginem bonitatis tuæ, in ea valde artifex ostendens magisterium pietatis tuæ: sed rursum ex isto mirabiliter produxit aliud nobilius, quod ineffabiliter unitatem divinæ personæ assumptum, ut conjuncta summa et immediatissimæ faciei divinæ ipsam, plenissima et totali similitudine repræsentat. Nec jam dicatur homo divinus, ut a Deo sigillatus, sed homo Deus, una persona gemina natura.” En ergo, lector benevole, mens, doctrina et littera D. Thomæ sapientissime et absque ullo ambage circa personam Beatissimæ V. Mariæ. In quo nota bene quod dicatur *imago Dei, speculum clarissimum, immaculatum, incoinquatum, incontaminatum, suscipiens in se pulchritudinem omniformis deiformitatis;* et ex consequenti ergo, *talis dicitur esse personam Beatissimæ Virginis.* Nota iterum quod dicit, *ipsum esse pleniorum ostentationem artis divinæ, ita ut summus artifex fecerit in ea speculum unum;* et nota iterum uni-

tatem exclusivam: dicit enim quod sit tale speculum clarissimo clarius, Seraphim tersius et purius: en argumentum desumptum per comparationem ad Angelos: nota iterum, in verbis, tantæ puritatis, ut purius intelligi non posset nisi Deus esset, excellentissimam puritatem sub Deo, et adeo, ut nihil sit purius nisi esset Deus. Quid ultra? Nota iterum bene, quod dicit PERSONAM SCILICET GLORIOSISSIMÆ VIRGINIS. En persona de cuius conceptione agitur, de cuius puritate quæritur, de cuius incontaminatione sciscitabatur; non ergo de embrione, non de semine, non de natura Adami, sed de persona Virginis: nota denique ultima verba de prærogativa Christi, scilicet ineffabiliter unitatem divinæ personæ assumptum.....nec jam dicatur homo divinus ut a Deo sigillatus, sed homo Deus, una persona gemina natura. En ergo iterum iterumque quod tota mens et doctrina D. Thomæ in eo est, ut maxima quidem privilegia Virginis philosophice et theologice adstruat, salvis privilegiis Christi: quod sapientissime fecit, et liceat mihi dicere seu exprimere quod sentio: ut nullus aliud sit melius loquutus.

Sed in gratiam lectoris breviter reassumamus, quæ in corpore hujus articuli dicta sunt. Et in primis de mente et sensu Ecclesiæ aperi-
tissime patet, quod definitio dogmatica tria comprehendit; primo, quod nullo tempore B. Virgo fuerit in peccato originali formaliter sumpto; secundo, quod in momento seu in instanti in quo ejus anima fuit infusa in corpus jam suis membris instructum, ut ait Benedictus XIV, hoc est in ejus perfecta conceptione, non embrionis, sed personæ, fuit singulariter sancta seu sanctificata per infusionem gratiæ præservativæ, id est præservantis ipsam a contrahendo peccato originali; tertio, quod fuit præservata intuitu meritorum Christi, seu ob prævisa merita Christi Filii ejus, ac proinde singulariter redempta a Christo, modo sublimiori ut ait Bulla dogmatica.

De mente D. Thomæ pariter constat: primo, quod puritas B. Virginis fuit, qua nihil purius esse potest in rebus creatis, utpote quæ a peccato originali et actuali immunis fuit, (Sent. III dist. 44 quæst. 1. art. 3 ad primum) quod idem est ac definitum in Bulla; secundo, constat quod ejus mens tota fuit in asserenda

maxima privilegia B. Virginis sub Christo, hoc est, salvis privilegiis Christi (ut in responsione ad secundum art. 2 q. 27. part. III): hinc Maria singulariter redempta a Christo redemptione præservativa (ut in 1. 2. q. 106. art. 2 et in Sent. IV supra citato) et hoc omnino cum tertio concordat, scilicet, cum expressis terminis Bullæ dogmaticæ: tertio denique, asserit quod conceptio Christi fuit tota in instanti indivisibili, et ideo sanctificatus in illo; sed conceptio B. Virginis, primo non fuit in instanti tota perfecta, sed prius conceptio seminalis per commixtionem sexuum, deinde animalis, seu infusio animæ in corpus jam suis membris instructum, et quando talis unio facta fuit, hoc est quando conceptio terminata est ad creaturam rationalem, quæ est sanctificationis subiectum, sanctificata fuit per gratiam præservantem, quæ illam reddit immunem a peccato originali contrahendo, et puriorum omnibus creaturis sub Christo, ut patet locis supra citatis (I et IV Sent. comparatis cum quæstione 27 partis III) quod omnino consonat cum secundo dicto de definitione dogmatica. Unde relinquitur quod mens D. Thomæ de immunitate, redemptione

et sanctificatione B. Virginis eadem omnino est cum mente Ecclesiæ expressa iu Bulla dogmatica SS. Pii IX quæ incipit *Ineffabilis Deus.* Unde concluditur rectissime juxta verba meæ Dissertationis initio relata: quod his positis, nihil desiderandum ad tanti Viri Angelici Thomæ Aquinatis, sententiam apprime perspiciem-dam superesse videatur. Gaudeamus igitur omnes, gaudeat catholicus orbis, exultet S. Mater Ecclesia dum piissimam, et verissimam de Immaculato B. M. Virginis conceptu sententiam tanti Doctoris auctoritate abs ullo dubio confirmatam videt. Et per hoc patet responsio ad objecta in prima parte.

Quarta pars.

Ad primum ergo dicendum quod dum D. Thomas dicit: "Caro Virginis concepta fuit in originali peccato" hoc dicit de debito naturæ, hoc est, ex eo quod traxit naturam humanam ex primo parente secundum seminalem rationem; quod ut pateat oportet scrutari Sanctum Doctorem. Hæc desumpta sunt ex responsione ad primum art. 3 q. 14, III partis in quo